

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

O datorie care se neglijează

Sf. Scriptură mărturisește cu precizie și claritate realitatea păcatului original în toți urmașii lui Adam, dela care-l mostnesc pe calea nașterii naturale. Clasice în privința aceasta — pentru a arăta chestiunea numai în câteva propoziții, fără nici o extenziune în expunere — sunt locurile dela Ioan 35 și Rom. 5:12. În evanghelia lui Ioan spune Isus lui Nicodim: „Adevăr zic ție, de nu se va naște cineva din apă și din duh, nu va putea intra în împărăția lui Dumnezeu, căci ce este născut din trup, trup este, și ce este născut din duh, duh este”. În sf. Scriptură cuvântul „trup” contrapus cuvântului „duh” exprimă — cum ne lămuresc alte locuri scripturistice — păcătoșenia naturii omnești, și astfel în citatul de sus Isus învață că toți oamenii, fără excepție deci și pruncii, din natură sunt întinați cu păcat.

Iar în ep. c. Rom. zice apostolul Pavel: „Precum prin un om (Adam) a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea (trupească) așa și întru toți oamenii a intrat moartea, întru care toți au păcătuț. Deci păcatul e cauza morții și are aceas extenziune ca și moartea. Morții sunt supuși și pruncii, în consecință și dânsii au păcătuț, firește nu personal, nu prin imitarea păcatului lui Adam — fiind ceva imposibil — ci în Adam, ai cărui urmași sunt.

Iar păcatul original — piedica pentru a fi membru al bisericii lui Hristos și astfel și pentru mântuire — potrivit cuvintele lui Isus dela Ioan 35, se sterge numai prin botez, care prin urmare trebuie administrat și pruncilor, căci și aceștia pot fi membrii ai bisericii lui Hristos, fiindcă și pe dânsii i-a binecuvântat Mântuitorul.

Administrarea sf. taine a botezului e însă în funcție de credință și pocăință condiții pe care pruncii nu le pot împlini. În privința aceasta citim în conf. ort. următoarele: „Dacă celce se

botează este în vârstă matură, trebuie însuș să facă lepădarea de diavol și să răspundă la întrebările preotului și să scuipe pe diavol și toate faptele lui, apoi să mărturisească simbolul credinței; dacă este însă un prunc apoi nașul trebuie să mărturisească pentru dânsul acest simbol al credinței și să garanteze lui Hristos pentru dânsul”.

Iar Dionisie Areopagitul având în vedere exemplul apostolilor zice: „Învățătorii noștri cei d-zești au binevoit a admite la botez și pruncii cu condiția ca părinților naturali să încredințeze pruncii oarecărui dintre cei credincioși, care să se îngrijească de prunc ca un părinte arătat de Dumnezeu și ca un păzitor al mântuirii sale celei eterne. Și pe acest om, dacă va da promisiunea de a conduce copilul în viața pioasă, îl învață ierarchul a pronunța lepădarea și mărturisirea cea sfântă”. Biserica deci administrează pruncilor botezul în baza credinței părinților și a nașilor, primind ultimă obligație de a-i crește și întări în credința creștină. Schimbarea aceasta în mărturisirea credinței și care vine la expresie în instituția nașilor se bazează pe exemplul lui Isus, care pentru credința unuia a vindecat și mântuit pe altul. (Ioan 4:46—53; Mat. 15:21—23; Marc. 2:2—5; Marc 9:17—25, etc.).

Din cele expuse se înțelege astfel foarte limpede rolul nașilor în educarea sufletească a finilor. Nașul, prin obligație luată la botez, devine părintele sufletesc al finului, penfă care a garantat la botez și e răspunzător în fața lui Dumnezeu. Nașului îi revine grija de educarea religios-morală a finului, el are să îngrijească ca acesta să se familiarizeze perfect cu învățătura lui Hristos, să-si împlinească cu conștiință toate datoriile cerute unui adevărat creștin, are să îngrijească ca împlinirea vocii lui Dumnezeu să-i fie finului criteriul de conduită în toate împre-

jurările vieții. Nașului îi încumbă datoria imperioasă ca din cel încredințat lui la botez să formeze un creștin adevărat, după vorbă și faptă, nu numai după nume.

Astfel învață și cere biserica. Realitatea însă prezintă chestia în altă formă. Invitații de naș se fac în genere persoanelor prin mijlocirea cărora se pot obține numai avantaje materiale și practice pentru interesele proprii. De aceea servitorul se adresează stăpânului, săracul, bogatului, slujbasul inferior șefului, și astfel se face că persoane cu situație bună și mai ales cu „putere“, deci în stare a fi darnici în acordarea beneficiilor, nici nu-și cunosc numărul finilor, ba pe mulți nici nu i-au mai văzut dela botez, căci „datoria“ de naș față de fin a încasat-o ades tatăl celui botezat. Iar dacă aceasta nu se întâmplă, atunci și de fin se achită nașul tot prin o gratificație materială.

Firește nu aceasta este învățătura bisericii despre instituția nașilor, și de aci datoria clerului de a lumina credinciosii în privința datorriilor lor de creștini. Îndeosebi la administrarea și taine a botezului e dator păstorul sufletesc să tâlcuiască până la desăvârșită înțelegere, datoria și răspunderea mare în fața lui Dumnezeu ce le ia nașul asupra sa pentru viață religioasă-morală și pentru mântuirea sufletească a finului, e dator să arate că cine nu se simte în stare a corespunde obligațiilor adevărate de naș, n'are decât să refuze aceasta onoare, căci face foarte bine. Altfel ia asupra sa de bunăvoie o obligație față de Dumnezeu, de care nu se poate achita.

Neglijarea acestor lămuriri din partea preotului e faptul că mulți nași, nedându-și seama de rostul lor, ba fiind chiar în completă neștiință despre datoria lor, nu se îngrijesc de educarea sufletească a finilor, și astfel multe suflete se pierd în bezna păcatului.

De acest fapt trebuie să țină seama preotul, căci el e răspunzător de cei încredințați păstoriei sale.

B.

Unirea bisericilor

— Cum o concepe Papa Piu al XI —

Problema unirii bisericilor — a celei ortodoxe cu cea catolică — și-a recăstigat actualitatea cu ocazia comemorării primului consiliu ecu-

menic dela Nicea, solemn sărbătorit în toată lumea creștină.

Papa Piu al XI n'a scăpat ocazia să participe la mara sărbătoare a creștinătății — „prezidând liturgia pontificală bizantină“: în mara Bisericii Vaticană — a Sfântului Petru. E adevărat că și Papa Piu al X îngăduise cu ocazia sărbătoririi celui de al cincisprezecelea centenar al Sf. Ioan Chrisostom, celebrarea unei liturgii pontificale în rit bizantin în prezența chiar a Sanctității Sale, dar atunci oricât a fost ceremonia impresionantă, ea s'a desfășurat în vestibulul superior al bisericii Sf. Petru. Papa Piu al XI însă a mers mai departe: catolicii de rit oriental nu au mai rămas în vestibul ca niște „păcătoși publici“, ci ca niște „fii autentici“ au intrat în casa paternă. Și cum relatează presa catolică, „ei au venit până la altar, și și-au celebrat liturghia înaintea relicvelor chiar ale Prințului Apostolilor, și au făcut-o sub presedenția și participarea Părintelui Comun și în limbile lor liturgice proprii“. Și presa (de pildă *Stoudion* vol. II, No. 6 din Decembrie 1925) trage concluzia: „Astăzi nu mai rămâne nicio îndoială: acum ca și înainte de funesta separare care trebuie să înceteze, nu mai există nici rit superior, nici rit inferior. Toate sunt egale. Acesta este sensul concelebrării comemorative a primului conciliu ecumenic. Și aceasta e un act de o imensă însemnătate, — un eveniment istoric“.

Cu ocazia acestui eveniment istoric, Papa Piu al XI a ținut în Saerul Colegiu o alocuțiune *lam annus* în care printre altele a spus: „în deosebi a fost plăcut inimii Noastre să fi putut sărbători eueratul centenar în cea mai strânsă unire cu frații și fiii noștri din Orientul catolic, asistând pontifical și participând la divină liturghie a Sfântului Ioan Hrisostom, celebrată pentru prima oară cu toată solemnitatea magnificului și piosului rit vecin la mormântul marelui părinte și doctor cu „gura de aur“ în mara Noastră, Biserica Vaticană, etc.“

Firește alocuțiunea Papei nu putea omite idealul creștin care în istoria catolicismului a devenit un principiu al politicii Papale: *fiat unum ovile et unus pastor* — să fie o turmă și un păstor.

Iar comentariile catolice — mai de grabă propaganda în folosul unei singure turme —

creștinătatea, cu un singur păstor, *nu Hristos ci Papa*, — se desfășoară în chipul următor: „Vom vedea noi oare un spectacol și mai complex și mai consolant? Piu al X și Piu al XI au exercitat ritul bizantin exact ca și patriarhii celor patru tronuri istorice ale Răsăritului, cum îl exercită cel din Moscova cel al Serbiei, cel din București, cum îl exercită catolicii din Iberia, Exarhul bulgarilor, arhiepiscopul Atenei, cel al Ciprului, al Sinaici, toți prelații imensei Biserici bizantine. Sâmbătă, 8 Iulie 1939 va aduce al cincilea centenar al împăcării solemn proclamată la Florența. Fi va oare imposibil ca în ziua aceea Papa și Patriarhul Vechei Rome, înconjurat de arhiepiscopul Romei celei Noi, de acela al Ierusalimului, de sefii celorlalte biserici ale orientului ortodox, împăcați și uniți în recunoașterea unui primat de origină divină“.

Exclami: stop! — Cântecul e mai vechiu de mai bine de zece veacuri și comemorarea Conciliului ecumenic ca și prezidarea liturgiei Pontificale bizantine sunt decât simple și binevenite prilejuri pentru ca Papa Piu al XI, ca și toți papii până la el să-l reînceapă și să-l continue. Unirea și împăcarea bisericilor e posibilă numai „în recunoașterea unui primat de origină divină“. Primatul papal e unica și singura condiție pentru unirea bisericilor. Altă rezolvire nu există, după concepția catolică. Rămâne să o acceptăm sau nu. Acceptând-o, ne catolicisăm și ne catolicisăm complet în cursul vremii, fiindcă „ritul bizantin cu primatul papalității“ e o simplă etapă.

Noi refuzăm formula „împăcați și uniți în recunoașterea primatului papal de origină divină“ — și rămânem în doctrină, precum și în rit, complex și neschimbat ortodoxi.

Ne pare însă bine că Papa a confirmat ceea ce istoria catolicismului și prezențele sale de unică ecumenicitate îl obliga să exprime. Ca să nu facem iluzii — și ca să avem și noi prilejul să ne spunem credința: Rămânem în ortodoxie și ne înfundăm din ce în ce mai mult în ea.

Există un singur primat: acela al întemeietorului bisericii creștine. Hristos și dogma divinității Sale absolută nu ne îngăduie, fără să facem o criminală trădare, să-i substituim un alt primat de origină divină. Există o singură biserică — cea creștină — și nimeni nu ne-a dovedit că ne-am abătut și că am eșit din ea.

Calificările ce ni le fac teologii protestanți și teologii catolici — nu ne privesc.

Cei dintâi cari au făcut conștient experimentul de a eși din ortodoxie pentru a intra în catolicism — s'au înapoiat suleștește reînșănătoșiți și reîntegrați în credința străbună.

E cazul lui Ciadaer, Soloviev și alții.

Nu ne-am oprit însă să spunem că acum, după războiu, când masonii, raționalistii, ateistii, materialistii și toate sufletele sterpe și devastate au înhățat problemele morale ale omenirii pentru a le trata, a le dezvolta și a le rezolva pentru scopuri străine creștinătății — catolicismul și ortodoxia răsăriteană fiecare în lumea lui, sunt datori să intervină. Lumea are nevoie de pace, creștinătatea trebuie pacificată și această pacificare o vor înfăptui cele două biserici. Pentru această operă nu e nevoie de „unire sub primat papal“. Dacă însă se va găsi un papă, care va pune problema *unirii bisericilor sub primatul lui Hristos* — cele două biserici se vor vedea fără nici o sfoțare, dela sine unite, și unite pentru eternitate.

Dar unasemenea papă încă nu s'a arătat. Căci să pui problema în chipul acesta — înseamnă cu adevărat să suprimi vremelnice istorici omenești și să intri în împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

„Cuvântul“ G. M. Ivănov.

Evanghelia Mântuitorului

Făcând o scurtă privire asupra paginilor istoriei lumii antice, vom constata o stare de lucruri asemănătoare cu cea de azi.

Istoria se repetă!

Evenimentele, lucrurile sau fenomenele se nasc, cresc și apun, mor. Viața omenească încă-și are cursul său în care nu poate intra nimeni de douăori. Decât doar să-o întocmească astfel ca printr'ânsa să-și ajungă supremul scop. Viața ni-s'a dat ca printr'ânsa să ajungem la Dumnezeu. Concepția antică se deosebea esențial de acest fel de-a crede.

Omul antic avea un singur gând: de-a întrebuința fiecare moment pentru plăceri corporale, cari adeseori au degenerat în desfrânt.

Abia după ce se ridică Socrate, Plato și alții, cari aprind opaietul adevărului, se trezește lumca la viața adevărată.

Dar la început nu-i înțelege și-i delătură de pe arenă.

Târziu, când cei mai mulți își dădeau seama de halul în care îi duse viața necumpătată, când toată lumea era obosită ca de un drum greu, când toți așteptau să vină de undeva Mântuirea, apare Isus Mântuitorul să aducă pace.

El vine blând și cu inima smerită, ca să arate lumii ce-i lipsește. „Veniți la mine toți cei ce văd și împovărați, și voi da odihnă sufletelor voastre”.

Iar „oamenii obosiți de scrutările fără succes făcut pentru stabilirea adevărului ideal al vieții, au auzit chemarea aceasta, i-au urmat Lui cu miile fără a se teme de persecuțiuni, de torturi, ba nici de moarte” (G. Petrov).

Pentru că într'adevăr Evanghelia Mântuitorului a fost vestea cea bună a învierii și mântuirii tuturor.

Și cum să nu fie ea privită cu deosebită bucurie de toți, când ea rezolva mai fericit orice problemă și mai presus de toate problema vieții.

Credința păgână cu formalismul sec al mozaismului devenise bună de dispreț. Nici una numai putea sătura sufletul însetat după adevăr.

Și Mântuitorul veni ca tocmai aceasta s'o facă.

Evanghelia Sa este un izvor nesecat de „apă vie” din care dacă va bea cineva nu va mai înseta niciodată.

Ea se răspândește la început mai încet, dar cu o repeziune extraordinară mai târziu, și-a prins rădăcini adânci, pentru că era dela Dumnezeu, sinceră și se adresa sufletului.

Arborele puternic al creștinismului este o dovadă netăgăduită despre tăria și afunzimea în care rădăcinile s'au înfipt în sufletul omeniei.

Astăzi Evanghelia se vestește tuturor neamurilor. El bate la ușa tuturor. Ci pe mulți numai numele ne arată că suntem creștini, pentru că prin faptele noastre mai vârtos reștim pe Hristos decât ne închinăm Lui. Multă lume și-a îndepărtat auzul de cuvântul Evangheliei; nu vrea să știe de ceiace este bine sau rău. Legea creștină îi este o sarcină și-ar vrea cu drag s'o arunce în hală cu vechituri ca pe un lucru care și-a trăit traiul.

Omul modern ca și cel antic vrea să trăiască după legile sale proprii și să nu mai aibe judecătoare, religia creștină, care vecinic să-i stea în față și pentru cele mai multe fapte ale sale să-l mustre.

Azi nu ne putem mulțumii cu atât că nu știm, ci trebuie să căutăm cu tot dinadânsul cauza acestei stări și să vedem ce-e de făcut?

Iată o enigmă cu deslegarea căreia mulți se ocupă și mi-se pare foarte puțini sunt din ce de azi, cari au putut să-i dea o rezolvare mai aproape de adevăr.

Problema un singur răspuns are. Acolo este Hristos! El este Calca, Adevărul și Viața!

Înzădar reformatorii zilelor noi, caută fericirea în reformele lor, economice, financiare, și multe altele, pentru că o singură reformă poate fi ducătoare la scop, aceia ce sufletului.

Rolul tuturor celorlalte doctrine se mărginește la față lucrurilor, la lustru.

Ceiace însă este veșnic, este sufletul și noi pe acesta trebuie să-l reformăm mai întâi...

Mântuitorul ne învață cum deschizând larg porțile sufletului nostru, făcându-l cel puțin bun primitor de oaspeți, și Mântuitorul va intra să-l curețe, să-l facă locașul Său cel Sfânt.

Abia atunci cuvintele Lui sunt adevărată Evanghelia pentru fiecare om și omul creștin adevărat, când astfel va înțelege să trăiască.

Dela aceasta, până la înfăptuirea tuturor cuvintelor din Evanghelia mai este numai un pas: Doamne ajută ca toți să-l putem face.

Victor Susa.

Muzeul eparhial

În repetite rânduri am atras atențiunea asupra datoriei noastre de a salva foarte obiectele vechi din bisericile noastre. Prea puțini dintre preoții noștri s'au ocupat de această chestiune. Ba ce e mai mult aflăm că un intelectual înțelegător a aflat într'o casă a unui preot codiș jucându-se cu un manuscris bisericesc foarte vechiu și prețios, rupându-l în bucăți. Puțin a putut salva dintr'ânsul. O astfel de lipsă de interes e condamnabilă din toate punctele de vedere. Facem din nou apel la

preoți să aibă în vedere interesul cuvenit față de trecutul bisericii noastre, să adune orice obiecte cari nu se mai utilizează în biserici și sunt înainte de 1848 și să le trimită aici pentru de a fi conservate în muzeul eparhial. Astfel de ex. icoane, cruci, feșnice, potire, candelă, cădelnițe, prapori, covoare, haine, cărți tipărite sau scrise cu mâna, acte vechi, stolnice, pomelnice de lemn, creștături, etc. Sunt apoi o mulțime de notițe și însemnări pe paginile cărților bisericesti, cari trebuie descifrate și decopiate, căci acestea dau un material foarte prețios pentru reconstruirea trecutului bisericii noastre din fiecare parohie. Este aceasta o chestiune care nu reclamă nici o jertfă ci pur și simplu câteva clipe de interes pentru binele obștesc. Și preotul are datoria mai ales în zilele acestea să se interese și de această problemă. Așteptăm deci dela preoțimea noastră să dea această dovadă.

Isus Hristos

De o importanță tot atât de neînsemnată sunt și documente filozofilor păgâni privitoare la Isus.

1. Contemporanul lui Ioan, dar mai probabil al ucenicilor lui, unul dintre reprezentanții gnosticizmului sec. II d. H., Cerint în învățăturile sale, cunoscute din (Irineu adv. haer. I 26; Eifaniu haer. 26 și Teodoret din Cir. fab. haer. II. 3), amintește și despre Isus.

Învățătura lui e formulată în următoarele:

Lumea nu este creată de Dumnezeu, ci de o putere subordonată Lui. Isus (pretinsul fiu al lui Dumnezeu) nu este născut din fecioară (o imposibilitate după lui), ci fu fiul lui Iosif și al Mariei, fiind asemenea celorlalți oameni, numai cât se distingea prin înțelepciune și virtute. La botez Christos s'a pogorât asupra lui Isus omul, în chip de porumb și de atunci începând a fost interpretul Dumnezeului necunoscut, făcând minuni. La finea vieții lui Isus însă, Christos din nou l-a părăsit, lăsând numai pe Isus să sufere chinurile morții.¹⁾

¹⁾ E. Popoviciu, Istoria bisericească trad. de Athanasie ef. Râmnicului și Gherasim ef. Argeșului vol. I a. 1900 p. 271.

Real Euglyhopödie für prot. Theol. u. Kirche. Dr. Hergog 1854. vol. II pag. 615.

2. În jumătatea adoua a sec. II d. H. căm între anii 177 și 180. Cels având de isvoare, tradiția iudaică și Talmuțul compuse în contra creștinismului o operă: „*ἀθεογονία*“; Cartea sa pierdut însă din răspunsul lui Onigen la diferitele chestiuni tratate, se poate reconstrui în parte cuprinsul ei.

Cels atacând creștinismul îl atacă și pe Isus, afirmând că fecioara Maria fu o femeie decăzută, care din legătura-i nelegitimă cu soldatul roman Pantheras, dădu naștere lui Isus. Ca copil Isus trece în Egipt unde învătă arta magiei. La o ctate înaintată întorcându-se în țara-i natală, își alege un număr de tovarăși din cea mai decăzută pătură socială, cu cari cutreera satele țării amăgind lumea cu vorba și vindecând bolnavi. În închipuirea lui a mers atât de departe încât se socotea pe sine a fi Dumnezeu. În fine chiar complici lui l-au vândut și a fost pedepsit cu moartea. Învierea lui este numai o scornitură a unui necunoscut și a unei femei nebune, singurii cari l-au văzut.²⁾

E natural, ca Cels folosindu-se de Talmud să se exprime astfel. Partea istorică a cărții lui în care vorbește despre Isus nu poate rezista unei critici severe.³⁾

3. Câteva date de puțină importanță istorică, ne aduce și Lucian satiricul sec. II. Născut în 120 d. H. în Samosata, se cultivă în Ionia, de unde trece în Gallia, ca retor și sofist în Atena și în fine în Egipt. Pretutindeni a avut ocazie să cunoască creștinismul. Ca aderent al filozofiei lui Epicur își bătea joc de cinici și de alte curente filozofice, cari tindeau să învie păgânismul. Satirizează toate religiunile păgâne cu zeii lor și privind creștinismul în forma lui practică în operele: „Profetul mincinos“ și „Despre moartea cinicului pelerin Proteus“ spune, că la creștini se vede multă credulitate, fanatism și mizerie, fără ca să treacă cu vederea nici unele din calitățile mai bătătoare la ochi, ca: iubirea și statormicia.

Autorul creștinismului îi este cunoscut (cap.

²⁾ E. Popoviciu, Istoria bisericească trad. de Athanasie ef. Râmnicului și Gherasim ef. Argeșului 1900 vol. I pag. 106.

³⁾ Kurzgefaste Kirchengeschichte H. Appel, Lipsha 1925 pag. 21.

Lehrbuch Kirchengeschichte. Dr. F. X. Funh ed. VII vol. I pag. 79 a. 1921.

XI), ca o personalitate. Fără de a-l aminti cu numele, îi zice: „solistul crucificat“, „omul cel mare“ și „magul cunoscut“ (XI. 13).

Despre viața lui nu știe nimic mai de aproape, căci dupăcum mărturisește, a murit demult.

Cu siguranță știe despre Isus numai, că fu răstignit pentru răspândirea misterelor lui în Palestina (c. XI).⁴⁾

Unii dintre istorici mai aduc și alte documente, ca scrierile lui: Fronton, Galemus, Filostrat, Porfiriu și Hierocles.

Socotesc de prisos a ne mai provoca și la acești reprezentanți ai filosofiei păgâne, ale căror scrieri tendențioase, nici nu urmăresc a scoate la iveală adevărul, având pentru Isus și creștinism numai cuvinte de ocară.

3. Izvoarele creștine.

Prin apariția lui Isus și prin forma activității lui speranțele messianice ale poporului Iudeu se clătină. Figura lui e privită în cea mai mare parte cu ură, ură care tinde să nimicească orice urmă despre existența lui. Cu greu s'au putut tsrecura până la noi câteva momente demne de personalitatea lui.

Pe de altă parte păgânismul privind totul prin prisma concepției iudaice nu e în măsură a ni-l înfățișa pe Isus, în alte autori.

Puținele date istorice rămase dela cei doi puternici de pe timpul ivirii creștinismului, cei doi tirani, cari își văd tronurile clătinându-se ne pot servi numai ca întărire a documentelor creștine, nici decum pentru a putea construi sbuciumata viața pământeană a lui Isus.

a) Ne vom adresa deci celui mai vechiu scriitor creștin, ap. Pavel, care având înaintea ochilor lui sufletesti pe Isus, îi reușește ca prin muncă neobosită să dea o nouă direcție întregii lumi în ce privește credința și moralul.

Cred că nu-i necesar a însista mult asupra activității și vieții acestui celebru propovăduitor creștin, chiar dacă constatăm cu durere că în zilele noastre se ridică glasuri în contra felului cum a fost privit până acum pe baza fap. sf. și ep. pauline.

Nici nu trebuie să privim cu prea mult scepticism epistolele lui Ieros), nici să mergem atât de departe, încât să tragem la îndocăală chiar și existența lui (precum Jansen).

Cu cât va încerca cineva să treacă cu vederea personalitatea lui, cu atât îi va fi mai greu să dea răspuns întrebărilor: de unde acele idei sublime din ep. pauline? Cine este geniul, care le-a compus?

Pavel a existat în ciuda tuturor documentelor aduse de unii critici, a desfășurat o activitate multilaterală, iar o părțică unică ne-a rămas și nouă, sunt ep. lui.

Ep. lui sunt adresate unor comunități din orașele și ținuturile unde cultura greco-romană rălănase spiritul. Pavel constiu de acest fapt a știut ce poate trezi interesul acestor oameni. Dacă în Capernaum, sau alt oraș al Galileei se putea vorbi în pilde cu tablouri din lumea pescarilor, agricultorilor, păstorilor, etc., în Corint și Efes trebuia să vorbești despre teatru și lupte de circ.

Dumnezeul necunoscut nu putea fi înfățișat în smerenia, umilința caracteristică lui Isus, ci ca având o putere supranaturală, făcând minuni, murind și călcând moartea pentru ca să apară din nou oamenilor.

Nu Isus cel umil, făcătorul de minuni, nici prietenul vameșilor și păcătoșilor, nici luptătorul în contra fariseilor este sâmburele predicii lui Pavel, ci Isus cel răstignit și înviat Fiul lui Dumnezeu.

S T I R I

Știre personală. P. S. S. episcopul nostru Nicolae a plecat cu expresul Duminică seara la București pentru a asista la ședințele congresului național bisericesc.

* * *

† *Iosif Lupu*, absolvent de teologie, fiul preotului Zaharie Lupu din Hodac, a reposat în 29 Ianuarie a. c., după o boală lungă și grea, în vârstă de 32 ani. Fie-i țărâna ușoară.

* * *

Minunea dela Grozești. De dimineața Părintele Ioan din Grozești, se sculase foarte furburat. Nu-și află astimpăr: intra și ieșia meredu din casă. Nemșii enau la 10 km. departe de sat, dar băteau în fiecare zi între ora 1—3 în biserică din sat, unde li-se părea lor, că ar fi ascunși observatorii.

În ziua aceea pe la ora zece, în casa parohială, au intrat vre-o 10 îngrijitoare de ale

⁴⁾ Real Encyklopödie für prot. Theol. u. Kirche. Dr. Hergog. 1854 vol. VIII pag. 499.

crucii roșii rusești. Părintele le-a reținut la masă, dar, la ora 12^{1/2} s'a cerut iertare și s'a dus la beciul secției de jandarmi, care slujea de apărătoare, împotriva ghiulelor. Nici n'a ajuns părintele bine la beci și, cea dintâi ghiulca nemțească, sburând prin văzduh, a pătruns prin acoperișul casei, și a căzut drept în colțul de unde se ridicase părintele Ioan, o clipă mai înainte! Ingriditoarele crucii roșii au apucat în toate părțile. Bucătarul și încă unul din cei de față au murit. Când s'a întors din ascunzătoare, părintele a găsit casa spartă și plină de sânge, tablourile și oglinzile fărâmate, dar el mulțumi Domnului că, prin voia Lui scăpase cu zile. Cât de minunate sunt rânduelile Domnului!

Din „*Neamul Românesc*”.

* * *

Despăgubirile de război. Comisia pentru despăgubirile de război a stabilit în ședința din 30 Ianuarie o listă a tuturor comunelor din vechiul regat, cari vor beneficia de aceste despăgubiri.

Acordarea despăgubirilor se va face așa ca toate hotărârile de pagube de orice fel până la 10.000 lei se plătesc cu 50%.

Nu va primi despăgubiri dăunatul care a dobândit după războiu o situație materială de așa natură încât nu mai poate fi clasat printre cei dăunați fără a vătăma sentimentele de echitate și revoltă a concetățenilor

Pentru Ardeal a fost încredințat senatorului Botez să întocmească un referat pentru fixarea condițiilor în care urmează să se revizuiască cererile dăunaților din Ardeal.

* * *

Donație. Preotul nostru Emil Gheaja din Telna a dăruit pentru clopotele catedralei noastre, zece acțiuni ale băncii „Agricola” din Hunedoara, în valoare de o mie de lei. Fapta nobilă se laudă de sine.

* * *

Un binefăcător. În 21 Ianuarie a. e., a murit fostul magistrat din Huși, Daniil Ilariu pe seama „Asociațiunei” suma de 500.000 lei pentru o fundațiune, care are să-i perpetueze numele. Defunctul a fost om de inimă, o podoabă a societății românești.

* * *

Orfelinat. Societatea Ocrotirea orfanilor de război, regionala Cluj a luat inițiativa ca din fondurile ce le va crea cu ajutorul oame-

nilor de bine, să înființeze în Cluj un orfelinat de fete pentru întreaga regiune (județele: Turda, Murăș, Someș, Năsăud, Zalău, Satu-Mare, Maramurăș, Bihor și Cluj). În această regiune sânt 43.859 orfani, între aceștia 21.698 băieți și 22.161 fete. Societatea are până acum 8 orfelinate, unde sânt adăpostiți aber 923 orfani. Din cele 8 orfelinate unul singur este de fete, cu 116 orfane. Va să zică, peste 22 mii orfane de război nu-s adăpostite în orfelinate!

Consistoriul nostru încă va lua dispoziții pentru sprijinirea acestui scop.

* * *

Transferarea învățătorilor. Ministerul instrucțiunii, direcția învățământului primar, a întocmit tabloul cu locurile vacante din învățământul primar rural, posturile urbane și rurale, grădini de copii urbane și rurale, peste 6500.

* * *

O scrisoare de 6000 ani. O splendidă coloadă de 85 metri înălțime și datând din timpul dinastiei a treia egiptene, adică cu 4000 ani înainte de Christos, a fost descoperită la est de piatra care înconjoară piramida din Sahara. Din coloadă aceasta n'au rămas decât 48 de stâlpi, având fiecare un diametru de un metru la bază.

Într'un cavou, arheologii au găsit un papyrus foarte interesant. E vorba de un raport adresat marelui vizir de către un ofițer din armata egipteană și citind reclamația ofițerului, deabia dacă ne vine să credem că a fost formulată acum 59 de secole. Ofițerul se plânge într'adevăr că hainele cerute de el pentru oamenii săi nu i-au sosit de cât după șase zile.

* * *

Concordatul. Gazetele din București anunță pe baza unei telegrame de la Roma, că în 29 Ianuarie s'ar fi semnat acolo concordatul cu vaticanul de către ministrul plenipotențiar al României și reprezentantul Vaticanului. Se vorbește că picdicile cari au zădărnicit până acum acest concordat au fost tari, adică papa n'a voit să recunoască statului român dreptul de a controla averile bisericăi catolice, dreptul de a întări episcopos numiți de papa și trecerea titlului de rege apostolic dela regele fostei Ungarii asupra regelui nostru.

Cele două condiții dinții le-a acceptat acum și papa, a treia însă nu. În baza aceasta s'a încheiat concordatul. Vom reveni după ce vom cunceaște textul acestei înțeleși.

* * *

Aviz. Atragem atențiunea onor preoțimei asupra c'roulării Nr. 360 din a. c. care se comunică prin oficiile protopopești tuturor preoților. Consistoriul așteaptă executarea în tocmă a celor dispuse. Se va ținea evidența exactă în această chestiune apreciind munca sau neactivitatea preoților cu sancțiunile convenite.

* * *

Japonia contra fumatului. În Japonia lupta nu e îndreptată nuuăi contra alcoolului, ci și împotriva fumatului.

Autcritățile comunei din Tokio au votat de curând o rezoluție prin care interzice fumatul tinerilor sub 20 de ani.

Un episcop japonez, care a vizitat de curând Londra, a declarat că peste cinci ani se va interzice cu totul fumatul și alcoolul în Japonia.

* * *

Bibliografie A apărut „*Predica-Catiheză*” o lucrare a profesului Institutul teologic din Arad, părintele Caius Turicu. Cartea are 92 de pagini.

Materialul e împărțit în patru capitole, din cari putem cunoaște, care este ființa și materia predicii catiheze, apoi ni-se arată clar cum meditația, pe lângă studiu și rugăciune, este mijlocul cel mai potrivit prin care putem ca să cunoaștem scenele operei de mântuire, așa fel, ca-și când acele par'că s'ar întâmpla, acum sau ca-și când noi am fi trăit atunci, când ele s'au petrecut.

În cap. III—IV: autorul ne oferă schița generală a prediceicatiheză, schițe speciale pentru anumite ocaziuni, precum și predici prelucrate pentru unele dumineci ale anului bisericesc.

Dacă azi se accentuiază mereu, că nu se predică, cartea aceasta e un bun îndrumător pentru fiecare preot și o recomandăm cu toată căldura peoțimei noastre. Costă 30 lei la autor în Arad.

CĂRȚI

La consistoriul nostru s'unt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciubaudu — — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciubaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
5. Învățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericeii de Dr. I. Lupaș — — — — — 5.— Lei
9. O pagină din lupta noastră pentru existență de P. S. N. Ivan — — — — — 5.— Lei
10. „Problema educației sexelor” 8.— Lei
11. „Femeie” de Dr. C. Stanca — 20.— Lei
12. Regule de drept și de morală scoase din Sfânta Scriptură de M. Dupin trad. de M. W. Pacu — — — — — 35.— Lei

Nou apărut!

Cea mai bogată carte de rugăciuni

„Căparea Fericirii”

de: G. Mânzat preot

cu tot felul de rugăciuni ocazionale
în 364 pagini la

Librăria ANCA Cluj.

PREȚUL:

Cartonată 85.—, în pânză 140.—,
în piele lux pentru dame 280.— și 350.— Lei.

„Predici la Morți”

de: prot. I. Marga
55.— Lei.

20—20

La comandă anticipați prețul plus 10 Lei porto.